

TÁJÉPÍTŐ SZAKTECHNIKUS

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

TÁJÉPÍTŐ SZAKTECHNIKUS

Feladatok és tevékenységek

Perzsiából már az időszámításunk előtti VII. századból maradtak fenn írásos dokumentumok különböző kertekről. Az ókori kertek szoros kapcsolatban álltak a mindenkori vallás gyakorlásával. Öntözésükre általában csatornákból odavezetett víz szolgált. Egyiptomban messze földön híresek voltak a fáraók palotájának fallal körülvett kertjei halas medencével, gránátalmával, fügével, borszőlővel, virágágyásokkal. Az egyiptomi kertek gyakran adtak otthont hivatalos, és vallási célú eseményeknek.

Egy görög természettudós (Theophrastus) már az időszámításunk előtti IV. században készített kertészettel foglalkozó tanulmányokat. Írt a növények életműködéséről, szaporodásuk módjáról, munkáiban közel 500 növényfajjal foglalkozott. Megteremtette a tudományos növénytermesztés alapjait. Az athéni gimnáziumban tanított, ahová 2000 diák járt. Ott hozta létre a világ első botanikus kertjét, ahol különleges növényfajokat gyűjtött.

A görög kerteket már edénybe ültetett növények és gyümölcsösök is díszítették. Ők már köztéri parkokat is létrehoztak. Az ókori Római Birodalom idején a kertészet fejlődésével egyre több növény díszítette a villák kertjeit. A kertek elmaradhatatlan kellékei lettek a medencék, szökőkutak, szobrok. Az ókori Rómából fennmaradt tervrajzok mutatják, hogy a római villák mellett mindig megtalálható volt a kert, amiben gyümölcsösök, szőlőültetvények és szórakozásra alkalmas terek is helyet kaptak. Jellemző fák voltak a dió, szil, nyár, rezgőnyár, hárs, jellemző dísznövények a vadvirágok és különféle rózsák.

A római örökség megőrzői a középkori kolostorok szerzetesei is megtartották a kertművelés hagyományát. A fallal védett kolostorok belső kertjeiben gyümölcsöket, gyógynövényeket, zöldségfélét termesztettek. A felvilágosodás korában a kertészet még inkább felvirágzott. A reneszánsz villák köré fényűző kertek épültek. Ez időre tehető a botanika (kertészet) tudományának kialakulása is. A nagy földrajzi felfedezések kapcsán a legtöbb új növény az újvilágból érkezett, például vadszőlő, aranyvessző, ámbrafa, ecetfa, virágos som. Japánban a kertészetet ősidők óta a szépművészetek között tartották számon. A japán kertészetben három fő stílus alakult ki az évszázadok során: a tájképkert ("kölcsönvett táj"), a szárazkert (kőkert) és a teakert.

Egészen másféle kerteket találunk a XVII. századi Franciaországban. A kertek Európában is a nyugalom helyét jelentették, de sokkal több emberi beavatkozást mutattak, mint a japán kertek. A francia kertek szigorú, geometrikus formára nyírt sövényei, szabályos mértani alakzatban elrendezett virágai is ezt mutatják. Míg a japán kertek a természeti képződmények szépségével akarnak hatni a látogatóra, addig a francia típusú kertek a megtervezett összképpel akarták elérni a hatást. Itt szimmetrikusan elhelyezett virágágyásokat, szabályos formájú vízmedencéket, feltűnően elhelyezett szökőkutakat, szobrokat használtak.

A XVIII. század második felében létrehozott angliai kertek éppen ezt a szabályosságot, matematikai precizitást akarták feloldani. Az érintetlen természet vadsága, az ősi, ösztönös iránt érzett romantikus vágy a kertészetben is formai változásokat hozott. Ekkor született meg az "angolkert" fogalma. Az utak kacskaringósak voltak, nem pedig szabályosak, mint a franciáknál, a növényeket nem szabályszerűen, hanem a lehető legnagyobb kuszaság benyomását keltve telepítették, a kertekben műromokat, kihalt fák törzseit helyezték el, mintha ott pusztultak volna el. Ezzel csak fokozni akarták a természetesség látszatát. Az angolkert hamar nagy divattá vált egész Európában. Láthatjuk tehát, hogy a kertek kialakításának divatját mindig az adott társadalmi kor ízlése határozta meg.

Így van ez ma is. Amellett, hogy a kert- és tájépítők rendre visszanyúlnak a régebbi korok hagyományaihoz, mindig találhatunk újabb és újabb stílusirányzatokat, a kor ízlésére jellemző, meglepő, váratlan megoldásokat.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

Egy tájépítő szaktechnikus feladata termelő-, lakó- és üdülőtájak rendezése, fásítása, mezőgazdasági ültetvények létrehozása. Munkájuk során rendezik műemlékek és régészeti emlékek környezetét. Koordinálják természet- és tájvédelmi területek helyreállítását. Felügyelik és irányítják a környezetvédelmi célú műszaki-biológiai beavatkozásokat. Tevékenysége során folyamatosan egyeztet a megrendelővel, figyelembe veszi annak igényeit, elképzeléseit. A szakképzett tájépítő szaktechnikus helyszíni szakirányítóként bonyolítja a környezetrendezési- és környezetvédelmi munkálatokat. Részt vesz az épített környezet (lakópark, ipari park, autópálya) zöld környezetének megtervezésében és kialakításában. Tevékenysége az adott terület feltérképezésével kezdődik. Ennek során helyszíni szemlét tart, méréseket végez, környezetvizsgálatot készít. Más szakemberekkel

együttműködve, például tervező-, kertész-, építőmérnök elkészíti a terület fejlesztésére vonatkozó tájrendezési tervet. Általában egyszerre több tervet is készít, melyek közül a megrendelő választja ki a megfelelőt. A tervek kivitelezését előkészíti, szervezi, irányítja. Munkája rengeteg egyeztetést, utánajarást, ellenőrzést, koordinációt, helyszíni látogatást jelent. Gondoskodik a már kialakított zöldövezet ápolásáról, fenntartásáról. Itt is érvényes, az oly sok helyen használt hármas egység: a tervezés - kivitelezés – fenntartás.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

Tevékenysége során igen sok eszközzel, anyaggal kerül kapcsolatba egy jó tájépítő szaktechnikus, hiszen állandóan ellenőriznie kell az általa használt eszközök, anyagok tulajdonságait és minőségét. Munkája az adott terület teljes körű feltérképezésével kezdődik térképek, tervrajzok, légifotók segítségével. A tervezés megkezdése előtt helyszíni méréseket végez, mintát vesz a talajból, vizsgálja a területre jellemző növény és állatvilágot, elemzi a hőmérsékleti viszonyokat, méri a levegő összetételét, hogy a helynek lehető legmegfelelőbb növényeket telepíthesse. A tájépítő szaktechnikus alapvetően növényekkel dolgozik. Ismernie és szeretnie kell a fákat, bokrokat, virágokat. Nagyon pontos információkkal kell rendelkeznie a kedvelt élőhelyeikről, ültetésükkel kapcsolatos tudnivalókról, arról hogy mikor virágoznak, mikor sárgul el a levelük, hogy milyen más növényekkel telepíthetőek egy helyre. Az érzékszervi vizsgálaton túl mintavételi eszközöket (lakmuspapír, csipesz, tégelyek, ásó) és egyszerű mérőeszközöket használ. A tervkészítéshez szabadkézi vázlatokat készít, de munkája nagy részét számítógépen végzi. Ebben a munkafázisban a számítógépe mellett fontos munkaeszköze a telefonja és a határidő naplója.

Ezt követően kerül sor a tevékenység gyakorlati részére, ahol maguk a növények és a kert, vagy tájat díszítő létesítmények (utak, árkok, teraszok, kerti kapuk, gyepszőnyeg, tavak és patakmedrek, emlékhelyek, esőbeállók, növénytablák, ültetvények, fasorok, védősávok, tanösvények) játsszák a főszerepet. A jó tájépítő szaktechnikusnak tudnia kell használnia a tájépítés, tájrendezés során használt gépeket, berendezéseket, eszközöket: fűnyíró, sövényvágó, láncfűrész, elektromos kapa, metszőolló.

Hol végzi munkáját?

Igazán irigylésre méltó helyzetben van a tájépítő szaktechnikus, hiszen munkája egy részét a szabadban: tájvédelmi körzetekben vagy éppen családi házak kertjeiben töltheti, néha építkezéseken. Növények telepítésével részt vesz ezen területek széppé, esztétikussá varázsolásában (tételében – törlés) olyan módon, hogy a látvány mellett a környezetvédelmi szempontokról sem feledkezik meg. Tevékenysége fennmaradó részét változatos helyszíneken végzi: irodában, számítógép előtt ülve, vagy éppen tervezőasztalnál, kertészeti kis-, és nagykereskedések árulerakataiban, vagy a megrendelés felvétele és a készülő tervek egyeztetése során a megrendelő irodájában. A külső munkálatok általában késő ősztől kora tavaszig terjednek. A téli időszakban jellemzően beltéri munkálatok adódnak: belső terek, irodahelyiségek zöld növényzeteinek megtervezése, telepítése, növényházak kialakítása vagy nagyobb beruházások tervezési munkáiban való részvétel.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba?

Egy adott tájegység, vagy természeti környezet alakítása során fontos a környezetvédelmi szempontokat szem előtt tartani, ezért jelentős a munkakapcsolata a környezetvédelmi szakemberekkel. A növények és tájrendezési anyagok, eszközök megrendelése során kapcsolatot tart beszállítókkal, kis- és nagykereskedőkkel. Tevékenységét megrendelés alapján végzi, tehát igen fontos munkakapcsolata van a megrendelővel. A tájépítési, tájrendezési tervek megvalósítása során a kertészeti szakmunkások tevékenységét koordinálja, velük egyezteti a megvalósítandó feladatokat. Gyakran építészekkel együttműködve végzi munkáját. Néha a hatóság képviselőivel is dolgozik, például vízügyi, építészeti, stb.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A tájépítő szaktechnikus általában párhuzamosan több megbízáson dolgozik. Tevékenységét nagyon sok szempont figyelembe vételével jól szervezeten kell végeznie a határidők pontos betartása érdekében. Emellett munkája fizikailag is megterhelő. Nagyobb

megterhelést jelent azonban a szellemi igénybevétel, a sokféle információ fejben tartása, több ember egyidejű koordinálása, irányítása, az esetlegesen nem zökkenőmentes anyag és eszközmegrendelések, különleges, egyedi megrendelések sok stressz helyzetet teremthetnek. Inkább szellemileg fárasztó, hogy táj- vagy kertrendezési munkálatok tervezése során pontos- általában szűkre szabott- határidővel kell kreatív munkát végezni.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A környezeti ártalmakkal kapcsolatban fontos megemlíteni, hogy ez a munka, jellemezően szabadtéri tevékenységre épül. A határidők betartása érdekében gyakran akkor is ki kell menni a munkálatok koordinálására, ellenőrzésére, felügyeletére, amikor az időjárási viszonyok nem túl kellemesek: esik az eső, erős szél fúj, vagy éppen nagy a meleg. A helyszínen az átalakítást, rendezést végző berendezések, gépek balesetveszélyesek.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép hallás,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- fokozott balesetveszély,
- szabadban végzett munka,
- váltakozó munkahely, gyakori utazás.

Milyen tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Nagyon jó térlátással rendelkező, ötletgazdag, kreatív emberek érezhetik magukhoz közelállónak ezt a szakmát. A jó kezűgyesség, rajzkészség, jó színlátás elengedhetetlenül fontosak a tevékenységek gyakorlása közben. Szintén fontos a jó kommunikációs

képesség, a türelem, és a megbízhatóság főképp az emberekkel való kapcsolattartás során. A nagyfokú felelősségtudat pedig a természeti környezet, ésszerű, átgondolt alakítása érdekében elengedhetetlen.

Milyen tantárgyakból kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A szakmához közvetlenül kapcsolódó tantárgy a rajz és vizuális nevelés tárgya, és a matematika. Fontos a biológia –ezen belül is leginkább a növény- és állattan- tantárgy szeretete. Kapcsolódó tárgyként említhetjük még a földrajz, fizika és művészettörténet tárgyakat.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A szakma gyakorlása során alapvető a környezettudatos szemlélet és a természet szeretete. A számtalan információt csak úgy lehet begyűjteni, ha a szakember folyamatosan képi magát ebben a témában, szívesen olvas biológiai és botanikai témájú kiadványokat, könyveket. Olyan embereknek ajánlható ez a szakma, akik kedvelik a változatosságot, a kihívásokat, átgondoltan, tervszerűen döntenek fontos kérdésekben. Akik kiváló szervező és kezdeményező-készségük mellett szívesen dolgoznak önállóan is. Jó, ha a fejlett esztétikai érzék műszaki érdeklődéssel is párosul. Fontos a szépre, harmóniára való törekvés.

Szakképzés

A tájépitő szaktechnikus képzés célja a termelő-, lakó- és üdülőtájak rendezésére, tájfasítására, ültetvények létrehozására, műemléki és régészeti környezet rendezésére, természet- és tájvédelmi rekonstrukciós feladatok végrehajtására képes szaktechnikus szakemberek szakképzettségének tanúsítása. Feladatuk még a környezetvédelmi célú műszaki-biológiai beavatkozások helyszíni irányítása, önkormányzatok szakigazgatási feladatait ellátó, és e területen vállalkozó és vállalkozásvezető feladatok ellátása.

Előképzettség

A szakképzésben való részvétel előfeltétele középiskolai végzettség.

Képzési idő

A középfokú szakképesítés iskolarendszeren kívüli képzésben megszerezhető. A képzési idő 1000 óra. Az elméleti és gyakorlati képzés aránya 50-50%.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Termelőtáji és üdülőtáji alapismeretek, Művészettörténet és tájesztétika, Tájvédelem, Tájébrázolás és mérés technika, Környezetvizsgálat és tájértékelés, Tájépítési anyagismeret és technológia, Tájépítés és tájtechnika, Tájgondozás, Talajvédelem, szélvédelem, hulladékkezelés, vízrendezés, Tájépítési műszaki ismeretek, Területfejlesztési és tájhasználati ismeretek, Vállalkozás gazdaságtan, Jogi és marketing ismeretek, Szakmai idegen nyelv.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll. Gyakorlati vizsgát két munkahelyen kell tenni: a tájépítési, tájgondozási és kertépítészeti anyagok, eszközök és gépek felismerése, felhasználásuk módjainak ismertetése, bemutatása, alapvető vizsgálatok elvégzése, naplók és a bizonylatok kiállítása stb. témaköreiből a vizsgáztató szervezet, intézmény állítja össze, valamint szervezési és irányítási feladatok, melyeket az ajánlott gyakorlati témakörök figyelembevételével, a vizsgáztatásra jogosult intézmény határoz meg. A szervezési és irányítási feladat értékelésénél az alábbi szempontokat minősítik: anyag-, eszköz-, gép- és létszámigénylés, a munkacsoport mozgatása, a munkafeladat szakirányítása, az elvégzett munka minőségi és mennyiségi átvétele, a munka bizonylatolása, adott szempontok szerinti elszámolása.

A szóbeli vizsga területei: tájépítészet, tájhasználat, tájgondozás, tájvédelem, tájépítészeti műszaki ismeretek, vállalkozás gazdaságtani, jogi és marketing ismeretek tudnivalóiból az FM által központilag kiadott tételsorból húznak vizsgakérdéseket a vizsgára jelentkezők. A tételek a vizsgatárgyak anyagrészeit komplexen is tartalmazhatják.

A szóbeli vizsga része továbbá a szakdolgozat megvédése. Javasolt témakörök: védett terület kezelése és bemutatása, tájfásítás, tájképvédelem, melioráció, táblásítás, szeméttelép, bányaterület rendezése, újrahasznosítása, helyi üdülőterület kialakítása, utak, majorok fásítása, golfpálya kialakítása, tájgondozás.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 53 6207 04

Kapcsolódó foglalkozások

Erdő- és természetvédelmi mérnök,
Települési környezetvédelmi technikus,
Településfejlesztési szakelőadó.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Településfelügyeleti ügyintéző, Természetvédelmi előadó,
Városgondnoki előadó, (pl. önkormányzatoknál).

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.